

LUCY FOLEYOVÁ

Kniha strát a nálezov

Knihá
strát
a nálezov

LUCY FOLEYOVÁ

Kniha strát a nálezov

Fortuna
Libri

Original title: Lucy Foley: THE BOOK OF LOST & FOUND
Copyright © Lost and Found Books Ltd 2015
Cover design © Francesca Kristal Spinelli, 2015
Cover pictures © Elovich Marc Little

Lucy Foleyová si uplatňuje morálne právo identifikovať sa
ako autorka tejto knihy.

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2015
Translation © Vladislav Gális, 2015

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Katarína Slivková
Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Mená, postavy, miesta a udalosti sú buď výtvorom
autorkinej fantázie, alebo sú použité fiktívne, a preto akákoľvek podobnosť so skutočnými
živými alebo mŕtvymi osobami, obchodnými spoločnosťami, udalosťami
či miestami je úplne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať, ukladať
do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom,
či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou,
alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-8142-391-8

Venujem svojim starým mamám.

Portrét

Teraz visí v Národnej galérii portrétov. Jej úsmev za tie roky nezvädol, vlasy, lesklé ako mačacia srst', jej stále siahajú tesne nad bradu. Sedí vo zvláštnom uhle: ten okamih zostal zachytený naveky. Oči má mierne prižmúrené, rukou si ich cloní pred neviditeľným slnkom.

Kto je to? Kresba nič nenaznačuje ani malý lístok vedľa nej.

Maliarova priateľka, asi rok 1929, pero a atrament.

Priateľka je zložitá slovo – obsiahne a zatají veľmi veľa. Kým v skutočnosti bola pre mládenca, ktorý si raz popoludní sadol a nakreslil ju, zatiaľ čo okolo nich ležali dobroty zo spoločného pikniku? Aj najtalentovanejší maliar môže pracovať len s tým, čo vidieť. Niečo musí padnúť za obeť času.

PRVÁ ČASŤ

Majstrovské dielo

1

Hertfordshire, august 1928

V záhradách už bzučí život. Vzduch vonia očakávaním, ľudia sem prišli vystrájať hlúposti, ktoré azda neskôr oľutujú, hoci zmyslom celej zábavy je neľutovať vôbec nič. Hlavnou myšlienkou večierka je totiž mladosť. Všetci hostia nie sú mladí, na tom však nezáleží – stačí správny šmrnc a mladosť možno ľahko predstierať. Šmrnc je dôležitý. Prejavuje sa v bledých kolenách, ktoré sa mihajú pod okrajmi sukni, v cvengote fliaš a šume šampanského, v džungľovom rytme bicích. No predovšetkým sa ukazuje v tanci, ktorý je natoľko rýchly, že jednotlivé pohyby nemožno identifikovať a človek rozoznáva len akúsi hysterickú šmuhu, mihotavú, lesklú od potu.

Tom nie je dobrý tanečník. Teda aspoň kým nevypije zopár pohárov šampanského a prvý do seba práve leje. Tenká stonka a široká čaša z krehkého skla sú preňho nepraktické, a tak si pri rýchlom prehltnutí obleje košeľu, až látka spriesvitnie a prílepí sa na pokožku.

Tom nie je úplne vo svojej koži. Ešte nikdy nebol na takejto akcii. Bežný človek o podobných podujatiach číta iba v spoločenských rubrikách: mladí boháči na nich pod vplyvom alkoholu nemiestne

vystrájajú. Hja, zlatá mládež. Novinári týchto ľudí milujú aj nenávidia – oslavujú ich, očierňujú a vedia, že bez nich by nepredali toľko výtlakov. V tienoch okolo pozemku striehnu muži s fotoaparátmi. Keď prichádzali, Tom zbadal dvoch pri kríkoch, hoci naňho nemáli blesk. Ako hosť svojho oxfordského známeho Roddyho, ktorý má lepšie styky, je tu akoby navyše. Obaja už rok študujú na univerzite a Tom nie je celkom presvedčený, či im priateľstvo vydrží až do promócie. Tom je o dva roky starší – na univerzitu nastúpil neskôr, lebo mal chorého otca – a zdá sa, že nemajú v podstate nič spoločné, ale napriek tomu sú tu teraz spolu. „Si fešák,“ vysvetlil Roddy, „takže pritiahneš dievčatá. Potom sa dovalím a uchmatnem si ich.“

Témou večera je Tisíc a jedna noc. Tom má na sebe fez a kabátce s našitými zrkadielkami a farebnými korálikmi. Oba kusy oblečenia objavil v starožitnostiach v Islington. Páchli naftalínom a vlhkom, no aj tak je na svoj objav pyšný, hoci sa trochu obával, či to nepreženie.

Zbytočne si robil starosti. Ostatní hostia očividne súťažili, kto to prestrelí najviac. Keď vošli dnu, Roddy ukázal na hostiteľku – lady Middlesfordovú – v šarlátovom šifóne, ovešanú pokladmi orientu a zahalenú závojom rovnakého červeného odtieňa, na ktorom visia a cinkajú tisíce ozdôb a vyzvávajú zvončeky. Usmeje sa naňho žena, belasé oči má orámované ceruzkou, ale tá sa k ich farbe akosi nehodí. Pri dverách do záhrady stojí odaliska, na odhalenom bruchu sa jej mihoce rubín.

Roddy sa od Toma vzdialil hneď, ako vošli do záhrady. Sľúbil, že ide pohladať nápoje, no ubehla takmer hodina a niet po ňom ani chýru, ani slychu.

Priblíži sa k nemu nejaká žena. „Máte oheň, miláčik?“ Jej bezchybný prízvuk je dokonale britský, hoci široké hodvábne nohavice a priliehavá fuksiová vesta by pristali Šeherezáde. Má tvár diablika – nie peknú, nad očami priveľmi stiahnutú, predné zuby pridlhé –, ale aj tak zaujímavú. Androgýnne vrabčie telo. Vlasy pod ušami zastrihnuté do

mikáda s neskutočne živým marhuľovým odtieňom. Tom ju hneď spozná. Zo zásady nečíta *Mail*, človek by však musel žiť ako pustovník, aby nemal v oku tvár tejto predstaviteľky zlatej mládeže. Je to Babe Makepeaceová: dva-dsaťjedenročná bonvivánka. Ak je pravda, čo sa o nej hovorí, žije ju nespokojný otec, ktorý jej neochotne poskytol úbohé vreckové. Jej strava vraj pozostáva len z orechov a koktailov, aby si zachovala štíhlu postavu.

Tom siahne do vrecka a vyberie zapalovač. Žena si priloží cigaretu k perám, zmraští smiešnu tváričku a zhlboka sa nadýchne.

„Ste hotový poklad.“ Samopašne ho štychne do ramena. „Ako sa voláte?“

„Thomas. Thomas Stafford.“

„Takže, Thomas... Tommie... pôjdete si zatancovať?“ Zvedavo naňho pozrie spod krúžkov posiatych bižutériou, ktoré jej visia z čelenky.

„Veľmi rád... ale mohlo by to byť neskôr? Nie som ktovieaký tanečník.“

„Ako si želáte, Tommie.“ Kým obaja stihnú ešte niečo povedať, za drier ju schmatne nejaký fičúr a strhne ju do víru tanca. Tomovi to veľmi neprekáža. Vlastne mu úplne vyhovuje, že sa môže držať bokom a sledovať exotickú zábavu. Dole na jazere sa od brehu odrazil čln. Sú v ňom tri postavy, dvaja sediaci muži, medzi ktorými stojí žena. Smejú sa a rovno z fľaše pijú šampanské. Jeden z mužov si ženu stiahne na kolená. Žena zvýskne a malé plavidlo sa bláznivo zakolíše na tmavej vode.

Tom sa znovu zadíva na rozdivočených tanečníkov. Rád by videl Babe Makepeaceovú tancovať – údajne to stojí za to. Uprostred davu zbadá známú ryšavú hlavu: Roddy. Takže tam je, lotor jeden. Potom zazrie aj ju. Jej tanec mu pripomenie pohyby labute, pod hladinou energické a aktívne, nad hladinou hladké a kľavé. Pohybuje sa na vlnách hudby. Obnaženú pokožku na ramene má vo svetle lampy bledú

a žiarivú, vlasy tmavé, zastrihnuté rovno pod ušami. Aj z diaľky si je istý, že ostrihané končeky na krku sú na dotyk jemné a husté ako mačacia srst'. Jednoducho je fascinujúca. To však nie je všetko – nejde iba o vzrušujúci pohľad. Pripadá mu taká... aká vlastne? *Známa*. Lenže prečo? Odpoveď Tomovi uniká.

Pokúša sa jej pozrieť do tváre. Vo virvare tanečníkov ju vidí trhane. Napokon kapela vygraduje záver a ozve sa nová, pomalšia melódia. Tanečníci zamieria k baru, zaliati potom, s vytreštenými očami a zruštením od radosti. Aj ona odchádza, usmieva sa na Roddyho a zdvorilo striasa červenú ruku, ktorú jej položil na rameno. Ide Tomovým smerom, k domu. Tom nervózne vydýchne. Má sa jej prihovoriť? Rozhovory so ženami mu veľmi nejdú. Mohol by byť zbehlejší, veď má sestry, ale keďže je doma najmladší, užil si od nich skôr ústrky a nadobudol dojem, že ženy sú hrozivé, výbušné bytosti.

Zbližša vidí, že jej krása má čarovnú chybičku. Ústa má trošku priveľké v porovnaní s jemnou tvárou s malým, úzkym nosom a očami ako trnky. Je vyššia než väčšina žien okolo nej a štíhla – „kostnatá“, povedala by jeho sestra Rosa.

Delí ich už len zopár metrov a Tom si uvedomuje, že na ňu bez- očivo civie – tá žena si ho každú chvíľu všimne a bude si pripadať ako idiot. Práve včas sklopí zrak. V ušiach cíti tep srdca. Prechádza okolo neho, je blízko, o nohu sa mu obtrie strieborná látka jej šiat. Je to iba letmý dotyk, no zachytia ho všetky nervové zakončenia v jeho tele.

„Tom?“

Najprv je presvedčený, že sa mu to len zdalo, a nezareaguje.

„Tom Stafford? Však si to ty?“

Keď zdvihne hlavu, stojí tesne pred ním, tvár má na jeho úrovni. Jej nos zdobí spŕška jemnučkých pieh a oči majú veľmi nezvyčajnú farbu, nie sú tmavé, krásli ich zvláštny ortuťový odtieň.

Tom si odkašle. „Áno... som to ja.“ Hlas mu znie čudne, ako keď niekto hrá falošne na hudobnom nástroji. „Pardon, smiem sa spýtať, odkiaľ...“

„Tom, to nie je možné!“ Úsmev má široký, naradovaný. Tomovi po dlhom trápení konečne zapne. Alice.

„Alice?“

Tom naposledy videl Alice Eversleyovú v roku 1913. Mala šesť rokov, bola od neho mladšia len o niekoľko mesiacov. Nohy mala v pomere k telu pridlhé, tenké ako bocian, s obitými kolenami a vlasy strapaté ani uličnica a čierne ako ónyx. Vyzerala úplne inak, než ľudia čakali od dcéry vznešenej lady Georginy Eversleyovej, plavovlasej bohyně spoločnosti. Či od dcéry polárneho bádatela lorda Roberta Eversleyho, ktorý bol v Anglicku vždy hladko oholený a elegantne oblečený – hoci na fotografiách z výprav mal bradu masťnú od veľrybieho tuku.

V to leto sa Tomovi rodičia rozhodli, že rodina strávi dovolenku v Cornwalle. Pani Staffordová si prečítala článok o tom, aký prospešný je morský vzduch pre zdravie detí, a jej mladšia dcéra Caro sa ešte stále zotavovala z dráždivého kašľa.

Pani Staffordová a deti pobudnú dva mesiace v zátok Winnard Cove neďaleko rybárskeho mestečka Fowey. Pán Stafford, právnik, s nimi zostane, pokiaľ mu to dovoľí práca. Tomova mama našla v časopise inzerát: *Eyríe House, vhodný na rodinné pobyty. Malebné bývanie v súkromí idylickej piesočnatej zátoky*. Ako stvorené pre ich rodinu. Príbytok stál hneď pri mori, bol malý, ošľahaný vekmi a slanou vodou, ale neprekonateľný. Inzerát neklamal, pod domom sa tiahol dlhý pás pláže, na ktorý more vyplavovalo zaujímavé veci, a pred vetrom ho chránili útesy.

Jediný mierne zavádzajúci detail bol prísľub súkromia. Zátoku by mali len pre seba, keby na ňu z druhej strany nebol výhľad z veľkej alžbetínskej vily zo sivého kameňa, ktorú čiastočne zakrývali husté bresty. Staršia majiteľka domca im hrdo oznámila, že to je Eversley Hall – už celé storočia ho vlastní tá istá rodina.

Na tretí deň dovolenky sa pán Stafford vrátil z výpravy na čln premočený a zružovený od chladu a vzrušenia. Jeho manželka a deti, ktoré práve olovrantovali v záhrade, naňho prekvapene pozreli.

„Neuveríte, koho som dnes stretol. Lorda Eversleyho osobne. Tu v Cornwalle. Nechápem, že som si to predtým nedal dokopy... Vila je jeho.“

Postupne všetko vyšlo najavo. Pánovi Staffordovi sa podarilo prevrhnuť čln, keď skrížil cestu krásnej jachte, a spôsobil tak chaos. Navyše, pri páde do vody sa mu záchranná vesta zachytila o hlavné lano a nemohol sa vyslobodiť.

Počul výkrik a odrazu si uvedomil, že vo vode vedľa neho je ďalší človek. Kormidelník jachty sa vrhol za ním a svoje plavidlo nechal na starosť posádke.

„Ani na okamih nezaváhal – skočil za mnou a pomohol mi. Bol to on: lord Robert Eversley. Jeden z najsrdečnejších ľudí, akých som kedy spoznal.“ Nadšene sa na nich usmial. „Pozval nás na večeru – všetkých, aj deti.“

A tak v ten večer Staffordovci prešli cez piesok a po dlhom scho-disku, ktoré za tie roky vyšliapali eversleyovské chodidlá, a pri dverách ich čakal komorník v livreji. Vo vile vládla chladná elegancia katedrály: tmavé drevo, starožitné sklo, starodávny kameň. Všade sa šírila ozvena ich krokov a toto prostredie v nich vyvolávalo úžas a bázeň. Zmocnil sa ich neodbytný pocit, že sem nepatria.

Robert Eversley bol veľmi vlúdny, takisto aj jeho zlatovlasý syn Archie. Dokonca i čudácka dcéra s bledou tvárou im venovala krivý úsmev. Akoby sa všetci usilovali, aby sa hostia v dome cítili rovnocenní.

Všetci okrem manželky lorda Roberta. Pani Staffordová neskôr poznamenala, že krásna lady Eversleyová sa k nim správala ako k sluhom, ktorí cez sviatok za odmenu dostali zvláštne výsady, ale hneď ráno sa vrátia k svojim povinnostiam. Neprejavila o nich záujem a tú ľahostajnosť postrehli ešte aj deti. Chladne sa usmiala,

keď pán Stafford opisoval svoje povolanie, a zdvihla obočie, keď pani Staffordová spomenula dom v Parsons Greene. „Je to strašná snobka,“ sťažovala sa Tomova mama na druhý deň pri raňajkách. „Myslí si, že sme pod jej úroveň, a postarala sa, aby sme to vedeli. Prestala som sa snažiť po prvej polhodine – bolo to priveľmi vyčerpávajúce. Človeka unaví, ak mu niekto večne dáva najavo, že je menejcenný.“

Odmerané správanie lady Eversleyovej bolo jedinou škvrnou na večeri, ktorú si inak všetci užili. Tomovi rodičia fascinovane počúvali Eversleyho rozprávanie o tom, ako raz posúvali ľad, ktorý by svojou obrovskou päsťou rozmiaždil celú loď, nieto ešte človeka. Ten ľad bol modrý a tvrdý sťa náhrdelník lady Eversleyovej, doslova rozďavil čeluste, bol temný a zradný, a koho prehltol, tomu už nebolo pomoci.

Rosa a Caro – jedna štrnásťročná, druhá desaťročná – celý večer obdivovali Archieho, ktorý bol už v sedemnástich rokoch vysoký a širokoplecí ako dospelý muž a šťastným riadením osudu zdedil hrdinské črty po otcovi aj ľanové vlasy po matke.

Napokon tu bola dcéra Alice. Tomove sestry rýchlo odmietli zvláštne, málo dievčenské dievča s hroznými vlasmi, absolútne iné než jeho starší brat. No Tom našiel v Alice spriaznenú dušu. Aj ona bola presvedčená, že z okna v spálni videla pirátov a že pašeráci lampášmi signalizujú na breh. Počas dlhých hodín strávených na pláži si nazhromaždila pozoruhodnú zbierku vecí, ktoré vyhodilo more: slnečník, okuliare a zvláštny, mierne zahnutý nôž – Tom musel uznať, že vyzerá ako miniatúrna námornícka šabľa.

Zatiaľ čo dospeli sa ďalej venovali večeri, Alice a Tom ušli von a pod rúškom tmy prebehli po orosenej tráve na miesto, odkiaľ mohli pozorovať, či sa na mori niečo nedeje. Otec postavil svojej Alice na strome plošinu, ktorá slúžila ako vynikajúca pozorovateľňa. Zostali

tam, až kým ich sir Robert na manželkin pokyn neprišiel s úsmevom zavolať dovnútra.

Tých osem týždňov vo Winnard Cove boli Tom a Alice nerozluční. Striehli na pirátov, lovili kraby, stavali úkryty z naplaveného dreva a odvážili sa prekonať chladný prílív, aby mohli plávať v pokojnejších vodách pod nervóznym dozorom Tomovej mamy a Alicinej pestúnky. Alice bola na svoj vek malá a takmer neprirodzene bledá – ale zato silná a smelá, odvážnejšia než všetci, ktorých Tom dovtedy poznal. Povedala mu, že chce byť dobrodružkou ako jej otec, prvou ženou bádateľkou. Tom nepochyboval, že to dosiahne. Aj teraz si vedel predstaviť ostrú tvár začiernenu od veľrybieho tuku a drobné chodidlá zastrčené v čižmách s kožušinou.

Ako to často býva s najvernejšími detskými priateľstvami, zdalo sa, že budú stále spolu. Tomovi rodičia sľúbili, že na budúci rok zase prídu do Winnard Cove, keďže sa ta tiež túžili vrátiť.

Lenže raz ráno v októbri toho istého roku pánu Staffordovi vypadla z ruky šálka s čajom.

EVERSLEY ZAHYNUL NA JUŽNOM PÓLE

Tak to stálo v titulku. Lord Robert sa prepadol do trhliny pod falošným povrchom tenkého ľadu a snehu. Telo sa nikdy nepodarilo nájsť.

Eversleyovci sa už do Winnard Cove nevrátili. Ani Staffordovci. Pán Stafford, hrdý vlastenec, sa prihlásil na front do Francúzska a domov prišiel ako úplne iný človek. Mal však väčšie šťastie než niektorí iní. Archieho Eversleyho zabili v Ieperi počas prvých bojov.

2

Kate

Ako mám opísať svoju mamu?

Bola nízka, ale veľmi silná. Silná natoľko, že hodiny bez prestania dokázala tancovať s bezchybnou ladnosťou a presnosťou, hoci ju každý sval v tele pálil a krv z úbohých otlačených prstov na nohe vsakovala do drevených špičiek, aj keď poletovala a krúžila po javisku a oslepovali ju reflektory. Silná v tom zmysle, že dokázala prijať svoje postavenie vo svete – ako malú ju opustili rodičia – a čerpať z neho časť svojej sily. Práve tá zohrala hlavnú rolu v rozprávke o June Darlingovej. Nechcem tu opisovať veci, ktoré som o nej vedela iba ja. Lebo tie mi po nej zostali, môžem si ich uchovávať. Okrem toho, ľudí zaujíma v podstate len tanec a rozprávka.

O mojej mame ste určite počuli. Aj tí, ktorým balet nič nehovorí, poznajú jej meno – až taký stupeň svetovej slávy sa jej pred smrťou podarilo dosiahnuť. Po tom, čo zomrela, tej noci, keď sa z oblohy zrútilo lietadlo, akoby bolo zlepené z papiera a zo špajdličiek, dopočula sa o nej aj tá hrstka ľudí, pre ktorých bola dovtedy neznáma. June Darlingová, tancujúce dievčatko – len vďaka talentu sa vymani-
lo skromnému osudu, aký by ju inak bol čakal.